

مرکز پژوهش‌های علمی و تحقیقاتی

طرح

«ریحانه آسمانی»

همکاری حوزه‌های علمیه خواهران، وزارت کشور و وزارت آموزش و پرورش
در مدیریت امور اجتماعی بویژه کاهش آسیب‌های اجتماعی

*****

معاونت فرهنگی - تبلیغی

مقدمه

تعلیم و تربیت صحیح از مقوله‌های مهم و تعیین کننده در توسعه مادی و معنوی جوامع بشری است و عدم توجه به بالا بردن سطح آگاهی‌های اجتماعی در زمینه‌های مختلف فردی، اجتماعی و خانوادگی می‌تواند باعث بروز مشکلات زیربنایی اجتماعی گردد. بهترین زمان برای بالا بردن سطح آگاهی‌ها، سنین پایین و دوران تحصیل در مدارس آموزش و پرورش می‌باشد.

دوران کودکی، نوجوانی و جوانی از مهم ترین دوران‌های زندگی انسان است که اگر به مسائل تربیتی در این سنین در هر جامعه‌ای توجه گردد مسیر توسعه و پیشرفت مادی و معنوی آن جامعه هموار خواهد شد. بالطبع کم توجهی و عدم توجه به این مهم می‌تواند لطمات جبران ناپذیری بر جامعه تحمیل نماید که با هیچ هزینه مادی و انسانی قابل رفع نخواهد بود.

حوزه‌های علمی خواهران که بر اساس اهداف، سیاست‌ها و اسناد بالادستی از اهداف اصلی آن ارتقاء سطح تعلیم و تربیت در جامعه می‌باشد با توجه به ظرفیت‌های موجود می‌تواند نقشی موثر در این زمینه داشته باشد.

اگرچه خواهران مبلغ و دانش آموخته تاکنون توانسته‌اند بر اساس تعهدی که نسبت به جامعه و انقلاب اسلامی داشته‌اند به صورت خودجوش در آموزش و پرورش به مناسبت‌های مختلف فعالیت نمایند و نمونه عینی آتش به اختیار در عرصه‌های تعلیم و تربیت را عملیاتی نمایند اما بی‌شک برنامه ریزی و هدف گذاری درست با هم افزایی همه امکانات می‌تواند در اثر بخش تر نمودن این فعالیت‌ها نقش بسزایی داشته باشد.

طرح «ریحانه آسمانی» با همکاری سازمان امور اجتماعی وزارت کشور و آموزش و پرورش و حوزه‌های علمی خواهران برای نیل به این هدف طراحی گردیده تا با حضور برنامه‌ریزی شده طلاب خواهر در آموزش و پرورش (مدارس دخترانه) شاهد ارتقاء دانشی و مهارتی دانش آموزان در رابطه با مسائل اجتماعی در سنین پایین باشیم.

این طرح با مشخص نمودن مسائل مهم فردی و اجتماعی که آینده‌سازان جامعه در سنین پایین باید به صورت دانشی و مهارتی نسبت بدانها آگاهی داشته باشند در بازه زمانی معین به صورت کارگاهی و جلسات پرسش و پاسخ در مدارس دخترانه سراسر کشور در سه مقطع تحصیلی برگزار خواهد شد. بی شک همراهی آموزش و پرورش و سازمان امور اجتماعی وزارت کشور در کنار خواهران مبلغ و دانش آموخته حوزه های علمیه جهت هم‌افزایی ظرفیت‌ها می‌تواند در بالا بردن سطح کیفی و کمی برگزاری این دوره بسیار موثر باشد.

❁ ضرورت طرح

با بررسی و مذاقه در آمارهای نگران‌کننده آسیب‌های اجتماعی مشخص می‌گردد تعلیم و تربیت کیفی در حوزه مسائل فردی، خانوادگی و اجتماعی در دوران کودکی، نوجوانی و جوانی حائز اهمیت می‌باشد. به علل مختلف به این مسأله مهم در سال‌های گذشته توجه کافی نشده است و شاهد برخی از مصائب اجتماعی از جمله طلاق، اعتیاد و مسائل و معضلات اخلاقی در جامعه می‌باشیم. برای پیشگیری از بروز مشکلات فعلی جامعه برای نسل‌های آینده آگاهی افزایشی مهارتی و دانشی برای دانش‌آموزان بسیار موثر و حیاتی می‌باشد تا ان شاء الله در نسل‌های بعد شاهد ارتقاء سطح مادی و معنوی زندگی آحاد جامعه بر اساس آموزه‌ها و سبک زندگی ایرانی اسلامی باشیم؛ از این رو جهت پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی به صورت ریشه‌ای و هم‌افزایی در مدیریت امور اجتماعی اجرای طرح «ریحانه آسمانی» ضرورت پیدا می‌کند.

اهداف طرح

۱. شناساندن ظرفیت های حوزه های عملیه خواهران در زمینه فعالیت های فرهنگی اجتماعی علی الخصوص در زمینه تعلیم و تربیت؛
۲. هم افزایی و هدفمند کردن فعالیت های در حال انجام توسط دانش آموختگان و مبلغان حوزه های علمیه خواهران در آموزش و پرورش؛
۳. آگاهی بخشی به دانش آموزان در زمینه سبک زندگی ایرانی اسلامی؛
۴. آگاهی بخشی دانش آموزان در زمینه آسیب های اجتماعی و مصون سازی آنها در برابر آسیب ها؛
۵. بالا بردن سطح آگاهی دانش آموزان در زمینه شعائر و مناسک دینی و اثرات روحی و معنوی آن در غنی بخشیدن به زندگی؛
۶. بالا بردن سطح کیفی مادی و معنوی زندگی خانواده های ایرانی و تثبیت جایگاه خانواده در نظام تربیتی دینی؛
۷. پیشگیری از وقوع آسیب های اجتماعی؛
۸. امداد فرهنگی برای دانش آموزان آسیب پذیر.

سیاست ها

۱. تلاش جهت ارتقاء سطح آگاهی های فرهنگی - اجتماعی از سنین پایین برای آحاد جامعه علی الخصوص دختران؛
۲. اهتمام به حل ریشه ای آسیب های اجتماعی؛
۳. اهتمام به شناساندن تأثیرات تعلیم و تربیت اجتماعی در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی؛
۴. اهتمام به هویت بخشی و هویت سازی دانش آموختگان و مبلغان حوزه های علمیه خواهران برای حضور فعال در عرصه های تعلیم و تربیت؛
۵. تلاش در جهت پیشگیری از آسیب ها و آگاهی بخشی لازم در سنین پایین جهت جلوگیری از وقوع آسیب های اجتماعی؛
۶. به کارگیری همه ظرفیت ها و هم افزایی نهادها و دستگاه های کشور در پیشگیری از آسیب های اجتماعی و برطرف کردن آسیب های موجود.

✿ مراحل و شیوه اجرا

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران بعد از هماهنگی با وزارت کشور و ستاد همکاری حوزه و آموزش و پرورش، با استفاده از ظرفیت کانون دانش آموختگان حوزه‌های علمیه خواهران در سراسر کشور برای اجرای برنامه‌های مصوب به صورت زیر عمل خواهد کرد:

۱. انعقاد تفاهم نامه فی ما بین سازمان امور اجتماعی وزارت کشور، آموزش و پرورش و حوزه‌های علمیه خواهران؛
  ۲. ابلاغ برنامه‌ها از طرف معاونت فرهنگی تبلیغی حوزه‌های علمیه خواهران به کانون‌های دانش آموختگان حوزه‌های علمیه خواهران؛
  ۳. ثبت نام طلاب دانش آموخته خواهر توانمند توسط کانون‌های دانش آموختگان حوزه‌های علمیه خواهران جهت اجرای برنامه‌های مورد نظر*؛
  ۴. هماهنگی کانون‌های دانش آموختگان حوزه‌های علمیه خواهران با ادارات و مدارس آموزش و پرورش در خصوص برنامه‌ها و روش اجرای آن؛
  ۵. شناسایی مدارس مناطق آسیب‌پذیر توسط کانون‌های دانش آموختگان حوزه‌های علمیه خواهران با هماهنگی و همکاری آموزش و پرورش؛
  ۶. برگزاری افتتاحیه برنامه‌ها و برگزاری جلسات توجیهی برای مربیان برنامه‌ها و اعطاء بسته‌های آموزشی به آنها؛
  ۷. اجرای برنامه در مدارس انتخاب شده توسط دانش آموختگان حوزه‌های علمیه خواهران؛
- توجه:** در هر مدرسه‌ای حداکثر دو برنامه از مجموع برنامه‌ها اجرا خواهد شد تا اخلاص در برنامه درسی دانش آموزان به وجود نیاید.
۸. دریافت گزارش اجرای برنامه توسط کانون‌های دانش آموختگان حوزه‌های علمیه خواهران و ارسال آن به معاونت فرهنگی تبلیغی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران؛
  ۹. ارسال گزارش دریافت شده به سازمان امور اجتماعی وزارت کشور توسط معاونت فرهنگی تبلیغی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران.

---

* در برخی موضوعات تخصصی مانند: عرفان‌های نو ظهور، پیشگیری از اعتیاد، ترویج فرهنگ عفاف و حجاب و ... از خواهران دانش آموخته‌ای که در این موضوعات دوره‌های آموزشی و کارگاهی متناسب گذرانده‌اند استفاده خواهد گردید.

☀ توضیح اجمالی برنامه‌ها

به منظور پیشگیری از اخلال در برنامه درسی دانش آموزان برای هر مدرسه حداکثر ۲ برنامه از مجموع برنامه‌ها با هماهنگی آموزش و پرورش اجرا خواهد شد.

برخی از برنامه‌ها قابلیت اجرا در کل کشور را دارند ولی با توجه به اینکه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران فقط در ۲۸ استان (کل کشور غیر از خراسان‌های رضوی، شمالی و جنوبی) دارای مدیریت استانی است؛ لذا همین ۲۸ استان در اجرای این قبیل برنامه منظور شده است. همچنین بعضی از برنامه‌ها فقط برای برخی از استان‌ها لحاظ شده است و ملاک در انتخاب استان‌ها اولویت داشتن آن‌ها برای اجرای برنامه مورد نظر می‌باشد. در جمع بندی کلی برنامه‌های مورد نظر برای مقاطع ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم بدین شرح است:

عنوان برنامه	مقطع ابتدایی					مقطع متوسطه اول					مقطع متوسطه دوم				
	تعداد مدرسه در استان	تعداد مدرسه در کشور	تعداد کلاس در یک مدرسه	تعداد جلسات در یک کلاس	تعداد جلسات در کشور	تعداد مدرسه در استان	تعداد مدرسه در کشور	تعداد کلاس در یک مدرسه	تعداد جلسات در یک کلاس	تعداد جلسات در کشور	تعداد مدرسه در استان	تعداد مدرسه در کشور	تعداد کلاس در یک مدرسه	تعداد جلسات در یک کلاس	تعداد جلسات در کشور
پیشگیری از اعتیاد و مبارزه با استعمال دخانیات	۲	۵۶	۸	۶	۲,۶۸۸	۲	۵۶	۶	۵	۱,۶۸۰	۲	۵۶	۶	۵	۱,۶۸۰
بیان احکام، بویژه احکام دختران	۲	۵۶	۸	۶	۲,۶۸۸	۲	۵۶	۶	۶	۲,۰۱۶	۲	۵۶	۶	۶	۲,۰۱۶
ترویج فرهنگ عفاف و حجاب	۲	۵۶	۸	۴	۱,۷۹۲	۲	۵۶	۶	۴	۱,۳۴۴	۲	۵۶	۶	۴	۱,۳۴۴
تبیین عرفان شیعی و نقد فرق انحرافی و عرفانه‌های نو ظهور	۴	۲۴	۶	۵	۷۲۰	۴	۲۴	۶	۵	۷۲۰	۴	۲۴	۶	۵	۷۲۰
	مجموع جلسات همه برنامه های مقطع ابتدایی در کشور					مجموع جلسات همه برنامه های مقطع متوسطه اول در کشور					مجموع جلسات همه برنامه های مقطع متوسطه دوم در کشور				
	۴,۴۸۰					۵,۷۶۰					۵,۷۶۰				
	مجموع جلسات همه مقاطع (ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم) در کشور														
	۱۶,۰۰۰														

☀ برنامه‌ها و فعالیت‌ها

محل اجرا	اعتبار هزینه ای مورد نیاز (به ریال)	مجموع مقدار فعالیت	هزینه هر واحد (به ریال)	واحد اندازه گیری عملکرد (سنجه عملکرد)	تعداد					مخاطب فعالیت					عنوان فعالیت	عنوان برنامه
					جلسات در یک کلاس	دانش آموزان در کشور	کلاس در کشور	مدرسه در کشور	طلاب	دانش آموزان متوسطه دوم	دانش آموزان متوسطه اول	ابتدایی کلاسهای ۳، ۴، ۵ و ۶	طلاب	کانون دانش آموزان		
همه استان های کشور غیر از خراسان های رضوی، شمالی و جنوبی														۱. شناسایی کانون های مجری طرح	شناسایی، افتتاحیه و جلسه توجیهی برای طلاب توسط (مربیان)	
	۹۹,۲۰۰,۰۰۰	۴۹۶	۲۰۰,۰۰۰	نفر					۴۹۶				*	* ۲. شناسایی و ثبت نام طلاب توسط کانون ها		
	۲۴۸,۰۰۰,۰۰۰	۴۹۶	۵۰۰,۰۰۰	نفر									*	* ۳. افتتاحیه و جلسه توجیهی طلاب و		

														اعطاء بسته آموزشی		
مناطق آسیب پذیر در همه استان های کشور غیر از خراسان های	۶۷۲,۰۰۰,۰۰۰	۱,۳۴۴	۵۰۰,۰۰۰	جلسه	۲	۲۰,۱۶۰	۶۷۲	۱۱۲	۱۱۲	*	*			۱. آگاه سازی از خطرات و مضرات مواد و دخانیات	پیشگیری از اعتیاد و مبارزه با	۲
رضوی، شمالی و جنوبی	۱,۰۰۸,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۱۶	۵۰۰,۰۰۰	جلسه	۳									۲. افزایش مهارت های زندگی	استعمال دخانیات	
همه استانها غیر از خراسانهای رضوی، شمالی و جنوبی	۱,۶۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۳,۳۶۰	۵۰۰,۰۰۰	جلسه	۳									۱. احکام نماز	بیان احکام،	
	۱,۶۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۳,۳۶۰	۵۰۰,۰۰۰	جلسه	۳	۳۳,۶۰۰	۱,۱۲۰	۱۶۸	۱۶۸	*	*	*		۲. احکام ویژه دختران	بوژه احکام دختران	۳
مناطق آسیب پذیر در همه استانها غیر	۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۱۲۰	۵۰۰,۰۰۰	جلسه	۱	۳۳,۶۰۰	۱,۱۲۰	۱۶۸	۱۶۸	*	*	*		۱. ترویج فرهنگ عفاف و حجاب	ضرورت عفاف و حجاب	۴

از خراسانهای رضوی، شمالی و جنوبی	۱،۱۲۰،۰۰۰،۰۰۰	۲،۲۴۰	۵۰۰،۰۰۰	جلسه	۲									۲. فواید حجاب			
	۵۶۰،۰۰۰،۰۰۰	۱،۱۲۰	۵۰۰،۰۰۰	جلسه	۱									۳. آسیب- ها و مضرات بد حجابی			
استانها: خوزستان، البرز، تهران، گیلان، فارس، چهار محال،	۲۸۸،۰۰۰،۰۰۰	۵۷۶	۵۰۰،۰۰۰	جلسه	۲									۱. تبیین عرفان شیعی	۵	تبیین عرفان شیعی و نقد فرق انحرافی و عرفانهای نو ظهور	
	۴۳۲،۰۰۰،۰۰۰	۸۶۴	۵۰۰،۰۰۰	جلسه	۳	۸،۶۴۰	۲۸۸	۴۸	۴۸	*	*			۲. نقد فرق انحرافی و عرفانهای نو ظهور			
همه استانها غیر از خراسانهای رضوی، شمالی و جنوبی	۹۶۰،۰۰۰،۰۰۰	در هر کلاس برای هر برنامه ۲ جایزه به مبلغ ۳۰۰۰۰۰ ریال	۳۰۰،۰۰۰	جایزه			۳،۲۰۰				*	*	*	*	*	۶	جوایز اجرای برنامه در هر برنامه

همه استانها غیر از خراسانهای رضوی، شمالی و جنوبی	۲۴۸,۰۰۰,۰۰۰	۴۹۶	۵۰۰,۰۰۰	نفر طلبه											*	*	ارزیابی و گزارش - گیری اجرای برنامه طلاب از کانونها	ارزیابی و گزارش - گیری	۷
۹,۰۵۵,۲۰۰,۰۰۰		مجموع هزینه ها (به ریال)																	

پیوست ۱: پیشگیری از آسیب‌های فرزندان خانواده‌های آسیب دیده*

ردیف	عنوان برنامه	عنوان فعالیت	مخاطب فعالیت			تعداد			واحد اندازه گیری عملکرد (سنجه عملکرد)	هزینه هر جلسه (به ریال)	مقدار فعالیت	اعتبار هزینه‌ای مورد نیاز (میلیون ریال)	محل اجرا
			دانش آموزان ابتدایی	دانش آموزان متوسطه اول	دانش آموزان متوسطه دوم	طلاب	مدرسه در کشور	دانش آموز					
۱	پیشگیری از آسیب‌های فرزندان خانواده‌های آسیب دیده	۱. هویت بخشی به فرزندان	*	*	*	۱۶۸	۱۶۸	با معرفی و هماهنگی از طرف مدارس	جلسه	۵۰۰/۰۰۰	۳۳۶	۱۶۸	همه استانها غیر از خراسانهای رضوی، شمالی و جنوبی
		۲. هدایت تحصیلی و انگیزه بخشی در تحصیل خوب	*	*	*				جلسه	۵۰۰/۰۰۰	۳۳۶	۱۶۸	
		۳. مهارت آموزی و ارائه راهکارهای پیشگیری از آسیب‌ها	*	*	*				جلسه	۵۰۰/۰۰۰	۳۳۶	۱۶۸	

* برای اجرای این برنامه از طلاب سطح ۳، دارای رشته تحصیلی مرتبط با علوم تربیتی، اخلاقی یا روان‌شناسی استفاده خواهد شد.

پیوست ۲: برگزاری اردوی دانش آموزی بعد از پایان برنامه‌ها

ردیف	عنوان برنامه	عنوان فعالیت	تعداد استان	تعداد دانش آموزان منتخب هر استان	تعداد دانش آموزان کل کشور	هزینه اردوی هر دانش آموز	اعتبار هزینه‌ای مورد نیاز (میلیون ریال)	محل اجرا
۲.	برگزاری اردوی دانش آموزی	برگزاری اردوی درون استانی برای دانش آموزان منتخب هر استان	۲۸	۲۵	۷۰۰	۲۰۰۰۰۰۰ ریال	۱۴۰۰	همه استانها غیر از خراسانهای رضوی، شمالی و جنوبی